

**Aangetekend verstuurd met bevestiging van
ontvangst**

Openbare versie

DLA Piper Nederland N.V.
Prof. mr. E. Lutjens
Gebouw Meerparc
1081 JJ AMSTERDAM

Datum	27 december 2011
Ons kenmerk	JZ- [REDACTED]
Pagina	1 van 29
Telefoon	020 - [REDACTED]
E-mail	[REDACTED]@afm.nl
Betreft	Oplegging van bestuurlijke boete aan Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bitumineuze en Kunststof Dakbedekkingbedrijven

Geachte heer Lutjens,

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft besloten om aan Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bitumineuze en Kunststof Dakbedekkingbedrijven (Bikudak) een bestuurlijke boete van € 4.687,- op te leggen omdat Bikudak de individuele deelnemer in het UPO 2009 in vijf onderzochte dossiers niet op een duidelijke en begrijpelijke wijze heeft geïnformeerd over de verworven pensioenaanspraken. De deelnemers zijn niet duidelijk en begrijpelijk geïnformeerd of en in welke mate er sprake was van een verminderde opbouw van pensioenaanspraken als gevolg van achterstallige premiebetaling door de werkgever. Voorts zijn de deelnemers in het UPO 2009 niet duidelijk en begrijpelijk geïnformeerd over de mogelijkheid om een verzoek tot bijboeking in te dienen. Dit is een overtreding van artikel 38 lid 1 jo. 48 lid 1 Pensioenwet (Pw).

Hieronder wordt het besluit verder toegelicht. In paragraaf 1 vindt u de weergave van de feiten die ten grondslag liggen aan het besluit. Paragraaf 2 geeft een beoordeling van de feiten, waarbij ook de zienswijze van Bikudak aan bod komt. Paragraaf 3 bevat het besluit en in paragraaf 4 staat hoe u bezwaar kunt maken.

De AFM heeft besloten om het boetebesluit openbaar te maken. In paragraaf 3 wordt hier nader op ingegaan.

1. Feiten

Verloop van het proces

- 1.1 Per brief van 29 mei 2009 is Bikudak, samen met dertig andere pensioenfondsen, aangeschreven door de AFM met de mededeling dat Bikudak was geselecteerd voor het UPO 2008 onderzoek. Bikudak werd in voornoemde brief verzocht de AFM een bestand met honderd deelnemernummers van actieve deelnemers aan te leveren.
- 1.2 Per brief van 4 september 2009 (met kenmerk [REDACTED]) is Bikudak geïnformeerd over de tien geselecteerde deelnemers en over de documenten die de AFM van Bikudak wenste te ontvangen. Voor het onderzoek werd Bikudak verzocht de navolgende documenten en gegevens van de tien geselecteerde deelnemers te verstrekken:
- a) het pensioenoverzicht 2007 (gegevens per 31 december 2006 of 1 januari 2007);
 - b) het uniform pensioenoverzicht 2008 (gegevens per 31 december 2007 of 1 januari 2008);
 - c) de achterliggende berekening (2008 ten opzichte van 2007) die ten grondslag ligt aan de financiële gegevens die op het UPO 2008 vermeld staan;
 - d) de pensioenreglementen die van toepassing waren op het pensioenoverzicht 2007 en op het UPO 2008;
 - e) uittreksel(s) van het bestuursbesluit(en) betreffende de toegepaste indexatie(s) met betrekking tot het UPO 2008;
 - f) ingevulde Excel sheets die betrekking hebben op de onderhavige pensioenregeling(en) en op de deelnemergegevens voor elk van de door ons geselecteerde deelnemers.
- 1.3 Na ontvangst van de opgevraagde informatie heeft de AFM uit de lijst met tien deelnemers, willekeurig drie deelnemers¹ geselecteerd voor het onderzoek. Bikudak heeft de gevraagde gegevens op 13 en 14 oktober 2009 aangeleverd. Op grond van deze onderzochte dossiers heeft de AFM een aantal voorlopige bevindingen opgesteld.
- 1.4 Per brief van 29 maart 2010 (met kenmerk [REDACTED]) heeft de AFM Bikudak over de voorlopige bevindingen geïnformeerd en Bikudak gevraagd te reageren. Bikudak heeft per brief van 26 april 2010 haar reactie op de voorlopige bevindingen van de AFM gegeven. Naar aanleiding van een verzoek om een toelichting heeft Bikudak op 5 juli 2010 een e-mail gestuurd met een nadere toelichting. Per brief van 10 september 2010 (met kenmerk [REDACTED]) heeft de AFM haar definitieve bevindingen aan Bikudak kenbaar gemaakt. Per brief van 6 oktober 2010 heeft Bikudak een reactie gegeven op de definitieve bevindingen van de AFM.
- 1.5 Per brief van 18 januari 2011 (met kenmerk [REDACTED]) heeft de AFM een informatieverzoek naar Bikudak gestuurd. Naar aanleiding bevindingen van de AFM en de reactie van Bikudak van 6 oktober 2010 zag de AFM aanleiding voor een nader onderzoek. De AFM heeft Bikudak in de brief verzocht om de

¹ Met burgerservicenummers: [REDACTED]

Datum	27 december 2011
Ons kenmerk	JZ- [REDACTED]
Pagina	3 van 29

diensttijdfactoren die zijn gebruikt in de UPO's met burgerservicenummers [REDACTED] en [REDACTED] nader te onderbouwen en daarbij expliciet te vermelden of artikel 25, zesde, zevende en achtste lid van het pensioenreglement van Bikudak met datum 12 december 2007 is toegepast bij de berekening en het vaststellen van de pensioenaanspraken. Daarnaast heeft de AFM Bikudak gevraagd aan te geven of het gestelde in artikel 25, zesde, zevende en achtste lid in de pensioenadministratie van Bikudak is toegepast.

- 1.6 Op 27 januari 2011 heeft Bikudak schriftelijk een reactie aan de AFM gestuurd. Bikudak geeft in deze brief aan dat ten aanzien van de betreffende burgerservicenummers het uitgangspunt 'geen premie, geen recht' niet is toegepast, en gaat voorts in op de vraag of het gestelde in artikel 25, zesde, zevende en achtste lid in de pensioenadministratie van Bikudak wordt toegepast.
- 1.7 Per brief van 4 februari 2011 (met kenmerk [REDACTED]) heeft de AFM Bikudak vervolgens verzocht om ten aanzien van vijf deelnemers drie opeenvolgende UPO's (daarbij in ieder geval de meest recente) met bijbehorende toelichting toe te sturen, waarbij sprake is van een verminderde pensioenopbouw als gevolg van premieachterstand door de werkgever. Daarbij is aangegeven dat indien Bikudak deelnemers op andere wijze dan in het UPO informeert over premieachterstand bij de werkgever, de AFM ook graag (een kopie) van deze informatie ontvangt.
- 1.8 Bikudak heeft op 16 februari 2011 schriftelijk gereageerd op voornoemd informatieverzoek. Bikudak heeft de UPO's 2008, 2009 en 2010 van vijf deelnemers² toegestuurd. Met betrekking tot andere vormen van informatieverstrekking over achterstallige premiebetaling door de werkgever bericht Bikudak dat in bepaalde gevallen een omissiebericht wordt gestuurd. Dit is door Bikudak in de brief verder toegelicht.
- 1.9 De bevindingen hebben voor de AFM aanleiding gevormd om Bikudak een boetevoornemen te sturen. Bij brief van 20 april 2011 (met kenmerk [REDACTED]) heeft de AFM haar voornemen aan Bikudak bekend gemaakt tot het opleggen van een bestuurlijke boete wegens overtreding van artikel 38 lid 1 jo. 48 lid 1 Pw. Bij het voornemen is het onderzoeksrapport gevoegd (met kenmerk [REDACTED]). De AFM stelt Bikudak in de brief in de gelegenheid om mondeling of schriftelijk haar zienswijze naar voren te brengen over de voorgenen boete. Ook wijst de AFM Bikudak op de mogelijkheid tot inzage van het boetedossier. Bikudak wordt in de brief een termijn gesteld voor het aanleveren van informatie op basis waarvan de AFM de hoogte van een boete kan vaststellen. Bij de brief is voorts een "Vragenlijst vennootschappen ten behoeve van de bepaling van de draagkracht" gevoegd, voor het geval Bikudak een beroep doet op beperkte draagkracht. Met betrekking tot de eventuele publicatie van een opgelegde boete is in de brief aangegeven dat Bikudak daarover bij afzonderlijk schrijven zal worden bericht, mocht de AFM voornemens zijn om daartoe over te gaan.
- 1.10 Op 23 mei 2011 heeft Bikudak een mondelinge zienswijze gegeven over het boetevoornemen. Daarbij zijn de gebruikte pleitaantekeningen en de ingevulde "Vragenlijst vennootschappen ten behoeve van de bepaling van de draagkracht" aan de AFM overhandigd. Naar aanleiding van een verzoek van Bikudak tijdens de

² Met burgerservicenummers: [REDACTED]

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina 4 van 29

zienswijze, is het verslag van de mondelinge zienswijze aan dit besluit gehecht (bijlage 1).

- 1.11 Bij brief van 22 juli 2011 (verzonden 25 juli 2011) met kenmerk [REDACTED], heeft de AFM haar voornemen aan Bikudak bekend gemaakt tot publicatie van een opgelegde bestuurlijke boete wegens overtreding van artikel 38 lid 1 jo. 48 lid 1 Pw. De AFM stelt Bikudak in de brief in de gelegenheid om mondeling of schriftelijk haar zienswijze naar voren te brengen over de voorgenomen publicatie.
- 1.12 Op 11 augustus 2011 heeft Bikudak een mondelinge zienswijze gegeven over het voornemen tot publicatie van een opgelegde boete. Daarbij zijn de gebruikte pleitaantekeningen aan de AFM overhandigd. Het verslag van de mondelinge zienswijze is aan dit besluit gehecht (bijlage 2).

Feiten die aanleiding vormen voor het besluit

- 1.13 Met betrekking tot 5 deelnemers in Bikudak, is hieronder informatie weergegeven die rechtstreeks is overgenomen uit drie opeenvolgende UPO's, over respectievelijk 2007, 2008 en 2009 (naar de UPO's wordt verwezen op basis van het jaar waarin de betreffende informatie moet worden verstrekt: de UPO's 2008, 2009 en 2010). Uit deze informatie dient de deelnemer onder meer af te leiden of de werkgever de pensioenpremie in zijn of haar geval volledig heeft voldaan.

UPO 2010 (stand per 31 december 2009)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)			100%	
Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak				
2005	2006	2007	2008	2009
1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2009, die is aangeleverd na 1 februari 2010. Afwijkingen in het Pensioenloon 2009 en/of Diensttijd 2009 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.				

UPO 2009 (stand per 31 december 2008)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)			volledig	
Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak				
2004	2005	2006	2007	2008
1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,98412
In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2008, die is aangeleverd na 1 juni 2009. Afwijkingen in het Pensioenloon 2008 en/of Diensttijd 2008 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.				

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk

JZ-

Pagina

5 van 29

UPO 2008 (stand per 31 december 2007)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)			volledig	
Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak				
2003	2004	2005	2006	2007
1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2007, die is aangeleverd na 1 mei 2008. Afwijkingen in het Pensioenloon 2007 en/of Diensttijd 2007 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.				

UPO 2010 (stand per 31 december 2009)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)			[?; oningevuld; toevoeging AFM]	
Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak				
2005	2006	2007	2008	2009
1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,32950
In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2009, die is aangeleverd na 1 februari 2010. Afwijkingen in het Pensioenloon 2009 en/of Diensttijd 2009 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.				

UPO 2009 (stand per 31 december 2008)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)			volledig	
Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak				
2004	2005	2006	2007	2008
1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,83902
In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2008, die is aangeleverd na 1 juni 2009. Afwijkingen in het Pensioenloon 2008 en/of Diensttijd 2008 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.				

UPO 2008 (stand per 31 december 2007)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)			volledig	
Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak				
2003	2004	2005	2006	2007
0,93486	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2007, die is aangeleverd na 1 mei 2008. Afwijkingen in het Pensioenloon 2007 en/of Diensttijd 2007 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.				

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ- [REDACTED]

Pagina 6 van 29

[REDACTED]

UPO 2010 (stand per 31 december 2009)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)	[?; oningevuld; toevoeging AFM]
---	---------------------------------

Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak

2005	2006	2007	2008	2009
1,0000	1,0000	0,92259	1,0000	0,18356

In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2009, die is aangeleverd na 1 februari 2010. Afwijkingen in het Pensioenloon 2009 en/of Diensttijd 2009 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.

UPO 2009 (stand per 31 december 2008)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)	[?; oningevuld; toevoeging AFM]
---	---------------------------------

Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak

2004	2005	2006	2007	2008
0,97702	1,0000	1,0000	0,92259	0,24809

In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2008, die is aangeleverd na 1 juni 2009. Afwijkingen in het Pensioenloon 2008 en/of Diensttijd 2008 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.

UPO 2008 (stand per 31 december 2007)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)	volledig
---	----------

Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak

2003	2004	2005	2006	2007
1,0000	0,97702	1,0000	1,0000	0,92259

In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2007, die is aangeleverd na 1 mei 2008. Afwijkingen in het Pensioenloon 2007 en/of Diensttijd 2007 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.

[REDACTED]

UPO 2010 (stand per 31 december 2009)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)	100%
---	------

Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak

2005	2006	2007	2008	2009
1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,84151

In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2009, die is aangeleverd na 1 februari 2010. Afwijkingen in het Pensioenloon 2009 en/of Diensttijd 2009 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina 7 van 29

UPO 2009 (stand per 31 december 2008)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)			volledig	
Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak				
2004	2005	2006	2007	2008
1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,84310
In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2008, die is aangeleverd na 1 juni 2009. Afwijkingen in het Pensioenloon 2008 en/of Diensttijd 2008 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.				

UPO 2008 (stand per 31 december 2007)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)			volledig	
Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak				
2003	2004	2005	2006	2007
1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2007, die is aangeleverd na 1 mei 2008. Afwijkingen in het Pensioenloon 2007 en/of Diensttijd 2007 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.				

UPO 2010 (stand per 31 december 2009)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)			[?; oningevuld; toevoeging AFM]	
Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak				
2005	2006	2007	2008	2009
0,36444	0,84376	1,0000	1,0000	0,49911
In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2009, die is aangeleverd na 1 februari 2010. Afwijkingen in het Pensioenloon 2009 en/of Diensttijd 2009 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.				

UPO2009 (stand per 31 december 2008)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)			volledig	
Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak				
2004	2005	2006	2007	2008
0,0000	0,36444	0,84376	1,0000	0,91593
In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2008, die is aangeleverd na 1 juni 2009. Afwijkingen in het Pensioenloon 2008 en/of Diensttijd 2008 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.				

UPO 2008 (stand per 31 december 2007)

Deeltijdpercentage (omvang dienstverband)	volledig
Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak	

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina 8 van 29

2003	2004	2005	2006	2007
0,0000	0,0000	0,36444	0,84376	1,0000

In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met pensioenpremie over 2007, die is aangeleverd na 1 mei 2008. Afwijkingen in het Pensioenloon 2007 en/of Diensttijd 2007 die daarvan het gevolg zijn, worden in het volgende pensioenoverzicht hersteld.

- 1.14 Uit de dikgedrukte factor in voorgaande tabellen onder “Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak” dient per dienstjaar te blijken of de werkgever voor de betreffende deelnemer over dat jaar alle verschuldigde pensioenpremie heeft afgedragen. Deze factor is 1,00000 bij een volledige afdracht. Bij een lagere factor dan 1,0000 is mogelijk niet alle verschuldigde pensioenpremie door de werkgever voor deze deelnemer voldaan. Ook kan het zijn dat de deelnemer deeltijd heeft gewerkt, of sprake is van een gewijzigd diensttijd gedurende het jaar of van een periode van onbetaald verlof. Ook kan sprake zijn van onbetaalde pensioenpremie in combinatie met deeltijd werken, een gewijzigd diensttijd gedurende het jaar of onbetaald verlof.
- 1.15 In de toelichting op de UPO 2009 (die ziet op het jaar 2008) is op pagina 3 het volgende weergegeven als algemene informatie over de vraag of de pensioenpremie door de werkgever volledig is voldaan:

“Dienstjaren deelneming Bpf-Bikudak

In het overzicht staat aangegeven hoeveel deelnemingsjaren wij over de laatste vijf jaar voor u geregistreerd hebben. We leggen aan de hand van een voorbeeld uit wat dit betekent. Stel dat u fulltime werkt. Dan zou er moeten staan dat u in het afgelopen jaar 1,00000 dienstjaar heeft opgebouwd. Staat dat er niet? Dan zijn misschien niet alle premies voor u afgedragen. In het pensioenoverzicht is geen rekening gehouden met eventuele afdrachten of correcties over het jaar 2008 na de datum die op het pensioenoverzicht staat vermeld. U kunt het beste bij uw werkgever informeren, als u van mening bent dat er niet juist is afgedragen. Als de ontbrekende premies later alsnog zijn geboekt, zult u op uw pensioenoverzicht van het volgende jaar zien dat het betreffende dienstjaar is opgetrokken naar 1,00000. Werkt u parttime? Dan is het dienstjaar niet 1,00000, maar bijvoorbeeld 0,50000.”,

en op pagina 7:

“.. Heeft u uw gegevens gecontroleerd?

Het is vooral belangrijk dat u de volgende gegevens nakijkt:

- Uw pensioenloon. Komt dat overeen met het loon, inclusief vakantietoeslag, dat u per jaar verdient?
- Uw diensttijd over het jaar 2008. Komt dat overeen met de diensttijd die u in 2008 bij uw werkgever heeft doorgebracht en/of eventueel arbeidsongeschikt was?

Kloppen de gegevens niet? Maak dan bezwaar. U dient dit te doen binnen drie maanden na de datum op uw pensioenoverzicht. Stuur een brief naar Bpf-Bikudak, Postbus 637, 1000 EE Amsterdam.”

- 1.16 Bikudak heeft in een brief aan de AFM van 27 januari 2011 met betrekking tot twee andere deelnemers dan de hiervoor genoemde vijf, namelijk de heren [REDACTED] en [REDACTED], weergegeven op welke

Datum	27 december 2011
Ons kenmerk	JZ- [REDACTED]
Pagina	9 van 29

wijze de factor (door Bikudak de ‘diensttijdfactor’ genoemd) over 2008 voor deze twee deelnemers is bepaald (de tekst van de voetnoten die de geciteerde passage bevat, zijn in de weergave hieronder in de tekst zelf geplaatst):

[REDACTED]

“Voor een uitleg van de manier waarop de diensttijdfactor wordt bepaald gaan we uit van de diensttijdfactor over het tweede halfjaar van 2006 voor [REDACTED] (BSN [REDACTED]): 0,50244. De aangegeven diensttijdfactor is het totaal van de diensttijdfactoren over de maanden juli tot en met december 2006: 6 x 0,08374.

Voor de verdere uitwerking gaan we uit van de diensttijdfactor over juli 2006. De werkgever van [REDACTED] heeft over die maand de volgende loongegevens aangeleverd: een uurloon van € 11,92 en een loon in het kader van bedrijfstakeigen regelingen (BTER) van € 2.066,09. Voor de vaststelling van de diensttijdfactor in het kader van de pensioenregeling van Bpf-Bikudak moet de BTER-grondslag (individueel overeengekomen loon plus vaste prestatiebeloning, exclusief vakantietoeslag) worden omgezet in een zogeheten PF-grondslag (inclusief vakantietoeslag): € 2.231,38.

Uit de aangeleverde gegevens kan worden afgeleid dat [REDACTED] in juli 2006 173,3296 uur (€ 2.066,09 / € 11,92) heeft gewerkt. Daaruit volgt een pensioenloon van € 12,8736 per uur (€ 2.231,38 / 173,3296 uur) en van € 26.777,08 per jaar (12,8736 x 8 uur x 260 dagen).

De pensioengrondslag voor het tweede halfjaar van 2006 is € 15.135,54 (26.777,08 -/- franchise van € 11.641,54). Op basis van die grondslag zou de pensioenpremie per jaar € 2.951,43 (€ 15.135,54 x 0,195 (de premiefactor)) bedragen. De werkgever betaalde over de maand juli 2006 € 247,16 aan pensioenpremie. De diensttijdfactor over die maand is dan 0,08374 (€ 247,16 / € 2.951,43). ”

[REDACTED]

“In de berekeningen bij het UPO 2008 van [REDACTED] treft u de diensttijdfactoren 0,12145 en 0,12346 aan. Dat zijn factoren in het kader van premievrije bijboeking van pensioenaanspraken in verband met arbeidsongeschiktheid. Ze zijn gebaseerd op gegevens van UWV over de mate van arbeidsongeschiktheid en de opbouwpercentages uit artikel 16, lid 4 van het Pensioen- en uitvoeringsreglement van Bpf-Bikudak.

De over 2007 voor de betrokken deelnemers verschuldigde pensioenpremies zijn volledig voldaan. Er is daarom ook sprake van volledige bijboeking van pensioenaanspraken.

De diensttijdfactor van 0,49806 over het eerste halfjaar van 2007 voor [REDACTED] zou de indruk kunnen wekken dat het uitgangspunt 'geen premie, geen aanspraak' is toegepast. Dat is echter niet het geval. Ondanks volledige betaling van de verschuldigde pensioenpremies kan een diensttijdfactor over een halfjaar lager zijn dan 0,5000. Dat geldt bijvoorbeeld bij aanlevering van pensioenpremies per vier weken (in plaats van maandelijks) en bij onbetaald verlof.”

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina 10 van 29

1.17 In het pensioenreglement van Bikudak is in artikel 25, leden 6, 7 en 8 het volgende opgenomen over de situatie dat door de werkgever onvoldoende pensioenpremie voor de deelnemer is afgedragen:

- “6. Is een premie, verschuldigd voor en/of door een deelnemer, onbetaald gebleven tot het eind van het kalenderjaar volgend op dat waarin de premienota is opgelegd, dan kan betaling van die premie niet meer leiden tot het verwerven of het toekennen van pensioenaanspraken in wat voor zin dan ook behoudens het bepaalde in lid 8 van dit artikel. Het bestuur is bevoegd in bijzondere gevallen van het in dit lid bepaalde af te wijken.
7. Slechts indien en voor zover de voor en/of door de deelnemer verschuldigde premie volledig is voldaan, bestaat de aanspraak op de in dit reglement genoemde aanspraken. Indien niet volledig aan de premiebetalingsverplichting is voldaan worden pensioenaanspraken verstrekt naar rato van de in totaal voor en door de deelnemer betaalde premie. Hiervan wordt slechts afgeweken onder de in lid 8 van dit artikel genoemde voorwaarden en op de daar aangegeven wijze.
8. a. De werknemer voor wie vanaf 1 januari 2007 buiten zijn schuld geen premie wordt afgedragen en voor wie als gevolg daarvan geen pensioenaanspraken worden geboekt, kan in principe aanspraak maken op bijboeking van de pensioenaanspraken.
8. b. Indien er sprake is van toepasselijkheid van artikel 61 van de Werkloosheidswet bestaat geen aanspraak op de in sub a van dit lid bedoelde bijboeking.
8. c. Om in aanmerking te komen voor de in sub a van dit lid bedoelde bijboeking dient de werknemer een daartoe strekkende aanvraag bij het fonds in te dienen.
8. d. De werknemer dient ten genoegen van het bestuur van het fonds aan te tonen, dan wel doen aantonen:
- het bestaan van het dienstverband waaraan hij zijn aanspraken ontleent en
 - de omvang van zijn aanspraken jegens het fonds uit dit dienstverband.”

1.18 In de eerdergenoemde brief van 27 januari 2011 van Bikudak aan de AFM, heeft Bikudak bij deze regeling in het pensioenreglement de volgende toelichting gegeven:

“De bijboeking van aanspraken in de pensioenadministratie is, conform het beleid van het fonds, afhankelijk van de daarvoor afgedragen premie. Onvolledige pensioenopbouw door premieachterstanden komt in de praktijk voor.

(Gewezen) deelnemers kunnen bij het ontbreken van pensioenopbouw wegens premieachterstanden over perioden vanaf 2007 bij het bestuur van Bpf-Bikudak een beroep doen op 'geen premie, wel aanspraak' (artikel 25, lid 8 van het Pensioen- en uitvoeringsreglement van Bpf-Bikudak). Tot nu toe is daarop geen beroep gedaan. Het beleid van Bpf-Bikudak voor de afhandeling van dergelijke beroepen heeft als uitgangspunt dat een werknemer niet de dupe wordt van een werkgever die wel premie op het loon inhoudt, maar geen premie afdraagt (en boze opzet ontbreekt). Toekenning van aanspraken zonder premiebetaling is echter geen automatisme. De (gewezen) deelnemer zal zelf actie moeten ondernemen.”

Datum 27 december 2011
Ons kenmerk JZ- [REDACTED]
Pagina 11 van 29

- 1.19 In een brief van 16 februari 2011 aan de AFM heeft Bikudak onder meer toegelicht dat in bepaalde gevallen aan een deelnemer een zogenaamd omissiebericht wordt gestuurd. Dit is het geval als een premienota 100 dagen na het einde van een loonperiode nog niet is voldaan en de premienota over de volgende periode op dat moment nog niet is betaald. Voorwaarde voor verzending van een omissiebericht is voorts dat de openstaande vordering minimaal 10% van de totale vordering en minimaal €250,- bedraagt. Eén van de vijf in paragraaf 1.13 van dit besluit genoemde deelnemers heeft een dergelijk omissiebericht ontvangen³. De betreffende brief heeft de volgende inhoud:

“Uit onze administratie blijkt dat uw werkgever [REDACTED] over de loonperiode die loopt van 1 juni 2008 - 30 juni 2008 onvoldoende pensioenpremies en/of andere cao-premies heeft afgedragen.

Dit kan verschillende oorzaken hebben. Indien u vragen hebt, dan adviseren wij u contact op te nemen met uw werkgever.

Voor verzending van deze brief hebben wij de meest recente stand van onze administratie geraadpleegd. Toch is het mogelijk dat deze brief en een premiebetaling van uw werkgever elkaar hebben gekruist. Uw werkgever kan u hierover informeren.”

2. Beoordeling

Wettelijk kader

- 2.1 Op grond van artikel 38 lid 1 Pw dient de pensioenuitvoerder de deelnemers jaarlijks te verstrekken:
- een opgave van de verworven pensioenaanspraken;
 - een opgave van de reglementair te bereiken pensioenaanspraken;
 - informatie over toeslagverlening; en
 - een opgave van de aan het voorafgaande kalenderjaar toe te rekenen waardeaan groei van pensioenaanspraken overeenkomstig artikel 3.127 van de Wet inkomstenbelasting 2001 en de daarop berustende bepalingen.
- 2.2 Deze informatie dient op grond van artikel 38 lid 2 Pw te worden verstrekt in de vorm van een UPO.
- 2.3 In artikel 48 lid 1 Pw is bepaald dat deze informatie in duidelijke en begrijpelijke bewoordingen dient te worden verstrekt.

³ Dit betreft [REDACTED]

Zienswijze Bikudak

- 2.4 *In UPO alleen informatie over daadwerkelijk verworven pensioenaanspraken* – De norm dat de informatie in het UPO duidelijk en begrijpelijk moet zijn strekt zich alleen uit tot de daadwerkelijk verworven pensioenaanspraken. Wanneer een werkgever verschuldigde premie niet betaalt, dan verwerft de deelnemer volgens het pensioenreglement ook geen aanspraak. De niet verworven pensioenaanspraken hoeven dan ook niet te worden vermeld op het UPO. Omdat de niet verworven pensioenaanspraken niet hoeven te worden vermeld, hoeft Bikudak ook niet in het UPO te vermelden hoe die aanspraken alsnog zouden kunnen worden verworven.
- 2.5 *Bikudak is feitelijk niet in staat om de oorzaak van een lagere factor weer te geven in het UPO* – De oorzaak van een lagere diensttijdfactor kan divers zijn. Dit kan gelegen zijn in het (door de werkgever) niet betalen van de verschuldigde pensioenpremie, of in het feit dat een werknemer parttime werkt, zijn dienstverband is beëindigd of de werknemer onbetaald verlof heeft. Aan Bikudak is de juiste informatie hierover ‘in het algemeen niet, althans niet altijd en niet tijdig, bekend’. Bikudak is daarom feitelijk niet in staat om daarover juiste informatie op te nemen in het UPO. Geïndividualiseerde informatie over de reden van een lagere diensttijdfactor wordt dan ook niet gegeven in het UPO. In het UPO wijst Bikudak erop dat het onbetaald blijven van premie tot gevolg heeft dat er minder aanspraken worden opgebouwd. Door in het UPO een overzicht op te nemen van de diensttijdfactor over een aantal voorgaande jaren, geeft Bikudak de deelnemer de mogelijkheid om daar een controle op uit te oefenen. De bron van de informatie ligt in de verhouding tussen werkgever en werknemer. Daarom wordt in het UPO de deelnemer naar zijn werkgever verwezen. Bikudak geeft aan dat zij niet – althans niet met zekerheid – bekend is met de oorzaak van de lagere factor, en daarom feitelijk niet in staat is om daarover juiste informatie op te nemen in het UPO.
- 2.6 *“Geen premie, wel recht”* – Bikudak stelt dat zij aan het uitgangspunt “Geen premie, wel recht” op juiste wijze invulling heeft gegeven, door de bepaling in het pensioenreglement dat pensioenaanspraken over niet afgedragen premie worden toegekend op verzoek van de deelnemer. Per 1 januari 2007 is deze mogelijkheid om de pensioenaanspraak op verzoek alsnog toe te kennen aan het pensioenreglement toegevoegd. Het gewijzigde pensioenreglement heeft DNB destijds beoordeeld. DNB had hierover destijds geen opmerkingen, terwijl zij wel andere gedetailleerde opmerkingen heeft geplaatst. Dat DNB nu meent dat de aanspraak automatisch moet ontstaan, ook zonder verzoek van de deelnemer, maakt dit niet anders.
- 2.7 *Bezwaar* – Bikudak benadrukt dat de toelichting bij het UPO wijst op de mogelijkheid om binnen drie maanden bezwaar te maken. Bikudak geeft aan dat deze bezwaarmogelijkheid uiteraard ook de mogelijkheid omvat om een aanvraag in te dienen tot bijboeking van de pensioenaanvraag wanneer de werkgever niet alle verschuldigde pensioenpremies heeft voldaan.
- 2.8 *Omissiebericht* – Bikudak geeft aan dat het omissiebericht dat zij verstuurt bij achterstallige premiebetalingen diverse voordelen heeft boven informatieverstrekking in het UPO. Het bericht wordt verzonden op het moment dat de melding relevant is geworden, namelijk op het moment dat werkelijk sprake is van wanbetaling. Er wordt op die manier niet gewacht tot de volgende UPO verstrekt moet worden. Daarnaast is het omissiebericht kort, duidelijk, individueel en volledig toegespitst op het niet

betaald zijn van de premie.

- 2.9 *Geen nadeel* – Dat een deelnemer eerst een verzoek moet doen voordat de aanspraak wordt toegekend is volgens Bikudak niet nadelig. De deelnemer zal op zijn verzoek immers alsnog bijboeking van aanspraken krijgen. Het beleid van Bikudak is dat de deelnemer in dat geval bijboeking van aanspraken krijgt, tenzij Bikudak kan aantonen dat sprake is van boos opzet tussen de werkgever en de deelnemer ter zake van het niet betalen van de premie. Daarnaast hanteert Bikudak een zeer strikt incassobeleid, waardoor niet betaalde premies in de meeste gevallen alsnog worden voldaan door de werkgever. Wanneer financieel onvermogen ten grondslag ligt aan de wanbetaling, en een faillissement zou volgen, dan betaalt het UWV de achterstallige premie met een maximum van één jaar. Bij een restschuld zal een deelnemer in de praktijk een verzoek tot bijboeking doen, omdat hij door een vakbondconsulent of een collega op die mogelijkheid wordt gewezen. In de praktijk zijn er dus geen grote groepen deelnemers die er nadeel van hebben ondervonden dat de door de AFM gewenste informatie niet in het UPO stond. Voor zover toch sprake zou zijn van deelnemers die nadeel hebben ondervonden, heeft Bikudak op 17 mei 2011 besloten om met terugwerkende kracht de eis te laten vervallen dat voor bijboeking een verzoek moet worden gedaan. Alle deelnemers die op enig moment na 1 januari 2007 geen pensioenaanspraken zouden hebben verworven omdat de verschuldigde premie niet was betaald, krijgen alsnog pensioenaanspraken bijgeboekt zonder dat zij daarvoor een verzoek moeten indienen bij Bikudak.
- 2.10 *Geen grote groep deelnemers getroffen* – De AFM stelt dat een grote groep deelnemers niet in staat is om te controleren of er in hun geval sprake is van verminderde pensioenaanspraken. Deze uitspraak is in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel omdat er maar vijf deelnemers zijn onderzocht. Bikudak meent dat er in de bedrijfstak weinig wisselende dienstverbanden zijn, zodat de diensttijdfactor zelden in de loop van het jaar wijzigt.
- 2.11 *Boete niet opportuun* – Bikudak geeft aan dat zij onmiddellijk en volledig heeft voldaan aan aanbevelingen van de AFM. Het UPO 2010 zal informatie bevatten over de mogelijkheid tot bijboeking. Daarnaast is – als eerder aangegeven – besloten om met terugwerkende kracht tot 1 januari 2007 in de gevallen waarin de verschuldigde premie niet is betaald, de pensioenaanspraken alsnog bij te boeken. Bikudak geeft aan dat zij ook overige door de AFM genoemde verbeterpunten direct heeft doorgevoerd. Bikudak merkt voorts op dat DNB ook tekortkomingen heeft geconstateerd en niet is overgegaan tot boeteoplegging.

Beoordeling

- 2.12 Hieronder worden de feiten als opgenomen in paragraaf 1 beoordeeld, waarbij ook wordt ingegaan op de hiervoor weergegeven zienswijze van Bikudak.

Factor dienstjaren

- 2.13 Bikudak heeft in het UPO 2009 een diensttijdfactor opgenomen. Met dit getal werd twee soorten informatie gegeven: wat is mijn diensttijd in 2008 geweest (bijvoorbeeld fulltime, parttime, onbetaald verlof), en heeft mijn werkgever alle verschuldigde pensioenpremie over 2008 voldaan. Als een werknemer fulltime had gewerkt in 2008, en de werkgever alle verschuldigde pensioenpremie had afgedragen, dan is de factor 1.

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina

14 van 29

Als sprake was van een ‘half’ dienstverband en de pensioenpremie volledig was voldaan, is de factor 0,5. In de omgekeerde situatie, waarin sprake was van een fulltime dienstverband en de helft van de pensioenpremie was voldaan, is de factor eveneens 0,5.

- 2.14 De AFM meent dat Bikudak de individuele deelnemer in het UPO 2009 in de 5 onderzochte dossiers niet op een duidelijke en begrijpelijke wijze heeft geïnformeerd over de verworven pensioenaanspraken, en zodoende artikel 38 lid 1 jo. 48 lid 1 Pw heeft overtreden. Voor die deelnemers was niet duidelijk en begrijpelijk of en in welke mate er sprake is van een verminderde opbouw van pensioenaanspraken als gevolg van achterstallige premiebetaling door de werkgever. Bikudak is wettelijk verplicht om informatie over de verworven pensioenaanspraken in duidelijke en begrijpelijke bewoordingen te verstrekken.
- 2.15 Voor Bikudak als pensioenfonds moet het belang van heldere informatieverstrekking over een belangrijk gegeven als de verworven pensioenaanspraken, vanzelfsprekend zijn geweest. De vraag of de werkgever alle verschuldigde pensioenpremie heeft voldaan is voor de betrokken deelnemers van direct financieel belang gezien het systeem dat Bikudak destijds hanteerde. Bikudak hanteerde immers het systeem dat er voor de deelnemers alleen een pensioenaanspraak ontstond als de pensioenpremie door de werkgever was voldaan. Wel kon een deelnemer een verzoek tot bijboeking van de aanspraak over niet betaalde pensioenpremie doen. Om te weten óf een dergelijk verzoek moest worden gedaan, moet de deelnemer wel duidelijk en begrijpelijk zijn geïnformeerd of alle premies waren voldaan.
- 2.16 Bikudak heeft zelf gekozen voor het systeem dat een deelnemer een verzoek moet indienen voordat de pensioenaanspraak over niet betaalde pensioenpremie ontstaat. Dit benadrukt het belang dat Bikudak moest stellen in heldere informatieverstrekking over de al dan niet ontstane pensioenaanspraken. Bikudak heeft aangegeven dat haar beleid was dat de deelnemer op verzoek bijboeking van aanspraken krijgt, tenzij Bikudak kan aantonen dat sprake is van boos opzet tussen de werkgever en de deelnemer ter zake van het niet betalen van de premie. Nu alleen de situatie waarin Bikudak kon aantonen dat sprake was van boos opzet, ertoe leidde dat de pensioenaanspraak niet ontstond komt de vraag op wat de toegevoegde waarde was van de eis dat de deelnemer een verzoek tot bijboeking moest doen. In dat geval ligt de regel voor de hand dat de pensioenaanspraak automatisch ontstaat, ook wanneer de premie niet is voldaan, tenzij Bikudak kan aantonen dat sprake is van boos opzet bij de werkgever en de deelnemer. De keuze van Bikudak om toch een verzoek van de deelnemer te eisen, benadrukt het belang van duidelijke en begrijpelijke informatievoorziening over de verworven pensioenaanspraken.
- 2.17 Het gegeven dat er geen enkele logica door Bikudak is aangewezen voor het combineren van de twee kengetallen, enerzijds het kengetal over de diensttijd en anderzijds het kengetal over de mate waarin de pensioenpremie was voldaan, tot één kengetal, benadrukt het verwijt dat de AFM Bikudak maakt. Het moet voor Bikudak geen enkel punt zijn geweest om de betreffende informatie in twee afzonderlijke kengetallen weer te geven. Voor de deelnemer is het daarentegen ingewikkeld om uit het kengetal op te maken of, en zo ja, in hoeverre sprake was van achterstand in premiebetaling door de werkgever. De AFM verwijst naar de toelichting die Bikudak heeft gegeven in een brief van 27 januari 2011 als opgenomen in paragraaf 1.16 van dit besluit. Van een deelnemer mag niet worden verwacht dat die zelf in staat is om dit soort berekeningen te reconstrueren. Daarbij dient te worden bedacht dat Bikudak uit moet gaan van een gemiddelde

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina 15 van 29

deelnemer. Een gemiddelde deelnemer⁴ moet uit de informatie die Bikudak heeft verstrekt kunnen opmaken in hoeverre de werkgever de pensioenpremie heeft voldaan.

- 2.18 In haar zienswijze stelt Bikudak dat de norm dat informatie duidelijk en begrijpelijk moet zijn, zich alleen uitstrekt tot daadwerkelijk verworven pensioenaanspraken. De norm steekt zich volgens Bikudak niet uit tot de vraag of ook sprake is van niet verworven pensioenaanspraken. De AFM merkt in dit kader op dat de functie van het weergeven (op duidelijke en begrijpelijke wijze) van de verworven pensioenaanspraken vanzelfsprekend (onder meer) is bedoeld om deelnemers in staat te stellen om hun aanspraak te controleren. Bikudak deelt die visie blijkens haar zienswijze: “Het fonds geeft de deelnemer de mogelijkheid daar een controle op uit te oefenen [op het onbetaald blijven van de pensioenpremie; toevoeging AFM] door in het UPO een overzicht op te nemen van de diensttijd-factor over een aantal voorgaande jaren.” Het is juist dat Bikudak in het UPO een factor heeft opgenomen waaruit moet blijken in hoeverre de werkgever de verschuldigde pensioenpremie voor de betreffende deelnemer heeft voldaan. Juist wanneer Bikudak, bij achterstallige betaling door de werkgever, voor de deelnemer alleen een aanspraak laat ontstaan wanneer de deelnemer een daartoe strekkend verzoek heeft gedaan, is cruciaal dat die informatie over de verworven pensioenaanspraken duidelijk en begrijpelijk wordt weergegeven. Door het ontstaan van de aanspraak afhankelijk te stellen van een verzoek van de deelnemer legt Bikudak de verantwoordelijkheid voor het ontstaan van de aanspraak bij de deelnemer. In dat geval moet Bikudak de deelnemer wel in staat stellen om die verantwoordelijkheid ook te nemen. (Dit, nog afgezien van het gegeven dat die verantwoordelijkheid niet bij de deelnemer behoort te liggen.⁵) Gezien het systeem dat Bikudak hanteert (wanneer de werkgever niet betaalt, ontstaat de pensioenaanspraak pas na een verzoek van de deelnemer), meent de AFM dat Bikudak wel degelijk gehouden is om in het kader van de verworven pensioenaanspraken een factor op te nemen waaruit blijkt in hoeverre de werkgever de betreffende pensioenpremies heeft voldaan. Bikudak heeft ook een factor opgenomen. Het verwijt van de AFM is dat de weergegeven informatie niet duidelijk en begrijpelijk is voor de gemiddelde deelnemer. Overigens benadrukt de AFM dat in de redenering van Bikudak het haar zou zijn toegestaan om bij niet betaalde premie de pensioenaanspraak van de deelnemer niet te laten ontstaan, en er in die situatie evenmin een wettelijke verplichting zou zijn om de deelnemer

⁴ Dat in ieder geval een gemiddelde deelnemer de informatie moet kunnen begrijpen volgt uit de wetgeschiedenis: “Van groot belang is dat de informatie duidelijk en voor de gemiddelde deelnemer begrijpelijk is.”, “Met het onderhavige artikel wordt beoogd voorkomen dat een pensioenuitvoerder volstaat met toezenden van het pensioenreglement, dat voor veel werknemers moeilijk toegankelijk is.”, “De in de artikelen (...) genoemde verplichtingen tot informatieverstrekking moeten dus leiden tot voor iedere deelnemer toegankelijke informatie.” Dit laatste citaat wijst zelfs op voor *iedere* deelnemer toegankelijke informatie. (Kamerstukken II, 2005–2006, 30 413, nr. 3, p. 208 en 209).

⁵ In de wetgeschiedenis bij de Pw is hierover het volgende opgenomen: “Een pensioenfonds mag een recht op pensioen niet afhankelijk maken van de vraag of premie is voldaan. Een pensioenfonds voert in opdracht van de werkgever de pensioenovereenkomst uit die de werkgever met de werknemer heeft gesloten. Het is de verantwoordelijkheid van het pensioenfonds om de premie, benodigd om de pensioenovereenkomst uit te voeren, binnen te krijgen van de afdrachtplichtige, te weten de werkgever. Een gebrek in de premieafdracht kan in principe derhalve niet op de deelnemer afgewenteld worden.” (Kamerstukken I, 2006/2007, 30 413, nr. C).

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina

16 van 29

duidelijk en begrijpelijk te informeren over de onbetaalde premie en over de mogelijkheid om een verzoek tot bijboeking te doen. Van een dergelijke situatie kan vanzelfsprekend geen sprake zijn.

- 2.19 Bikudak stelt in haar zienswijze voorts dat zij niet in staat is om de oorzaak van een lagere factor (dan 1) weer te geven in het UPO, omdat de juiste achterliggende informatie (heeft de werkgever de verschuldigde pensioenpremie betaald, en wat is de diensttijd van de betreffende werknemer) aan Bikudak ‘in het algemeen niet, althans niet altijd en niet tijdig, bekend is’. De AFM acht dit argument opmerkelijk. Bikudak neemt in het UPO wel een factor op waarin enerzijds is verwerkt de vraag of de werkgever alle pensioenpremie heeft voldaan, en anderzijds de diensttijd van de werknemer. Op het moment dat wordt aangegeven dat de informatie door de vermenging van beide factoren niet duidelijk en niet begrijpelijk is, en dat het voor de hand had gelegen om deze factoren afzonderlijk weer te geven in het UPO, stelt Bikudak dat zij feitelijk niet in staat is om op deze punten juiste informatie op te nemen in het UPO. Bikudak heeft de juistheid van de gegevens (kennelijk) niet als bezwaar ervaren toen zij de betreffende informatie in één factor gecombineerd weergaf (met als gevolg dat de informatie niet duidelijk en niet begrijpelijk werd). Mocht Bikudak overigens vrezen dat de door de werkgever verstrekte informatie niet voldoende up-to-date is, dan staat er niets aan in de weg om in het UPO aan te geven welke informatie in het UPO gebaseerd is op informatie die Bikudak van de werkgever heeft ontvangen.
- 2.20 Het argument van Bikudak in haar zienswijze dat het systeem dat zij hanteert, waarbij de deelnemer eerst een verzoek moet doen voordat een aanspraak ontstaat (in geval van onbetaalde pensioenpremie door de werkgever) niet strijdig is met de Pensioenwet, en dat DNB bij beoordeling destijds in 2007 van het pensioenreglement van Bikudak over deze systematiek geen opmerkingen heeft gemaakt, gaat voorbij aan het verwijt dat de AFM maakt. De door de AFM geconstateerde overtreding ziet niet op de door Bikudak gehanteerde systematiek, maar – uitgaande van de systematiek die Bikudak in 2008 hanteerde – op de door Bikudak in het UPO 2009 verstrekte niet duidelijke en niet begrijpelijke informatie over verworven pensioenaanspraken.
- 2.21 Ook de zienswijze van Bikudak dat het systeem dat zij hanteert niet nadelig is voor de deelnemer (omdat een verzoek kon worden gedaan), en dat Bikudak op 17 mei 2011 heeft besloten om met terugwerkende kracht de eis te laten vervallen dat voor bijboeking de deelnemer een verzoek moet doen, gaat voorbij aan het verwijt van de AFM. Beide argumenten gaan niet in op het gegeven dat Bikudak in het UPO 2009 – toen de systematiek dat de deelnemer een verzoek moest doen nog wel gold – niet duidelijke en niet begrijpelijke informatie verstrekte over verworven pensioenaanspraken.
- 2.22 Ten overvloedige merkt de AFM op dat Bikudak in het betreffende deel van de zienswijze een onvolledig beeld schetst. Dit gaat om de volgende passage in de zienswijze: “Dat betekent dat alle deelnemers die op enig moment na 1 januari 2007 geen pensioenaanspraken zouden hebben verworven omdat de verschuldigde premie niet was betaald, alsnog pensioenaanspraken krijgen bijgeboekt zonder dat zij daarvoor een verzoek moeten indienen bij het fonds. Voor zover er toch deelnemers zouden zijn die nadeel hebben geleden van deze bepaling, wordt dat derhalve volledig gecompenseerd.” Deze passage is onvolledig omdat Bikudak in haar zienswijze over de voorgenomen publicatie van een opgelegde boete aangeeft dat bijboeking van de pensioenaanspraak plaatsvindt, wanneer de premie ‘definitief oninbaar’ is.

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina

17 van 29

Kennelijk biedt de nieuwe systematiek evenmin een perspectief waarin de aanspraak van de deelnemer ontstaat ongeacht de vraag of de pensioenpremie is voldaan. Dit, door een reglementsbepaling met de strekking dat er geen aanspraak ontstaat in de periode dat de premie niet is betaald en de premie evenmin definitief oninbaar is verklaard door Bikudak. Daarbij is ook de vraag wanneer premie volgens Bikudak 'definitief oninbaar' is.

- 2.23 Bikudak gaat in haar zienswijze voorts in op de opmerking in het onderzoeksrapport van de AFM, dat een grote groep deelnemers niet in staat is om te controleren of er in hun geval sprake is van verminderde pensioenaanspraken. Bikudak geeft aan dat de AFM slechts vijf UPO's heeft opgevraagd waarbij sprake was van een verminderde pensioenopbouw als gevolg van premieachterstand door de werkgever, en stelt dat de AFM op basis van die informatie niet tot de conclusie kan komen dat 'een grote groep deelnemers' is benadeeld. De AFM deelt de opvatting van Bikudak dat deze conclusie in het onderzoeksrapport niet op basis van 5 UPO's kan worden getrokken, temeer nu juist gevraagd is om 5 UPO's waarbij sprake was van een premieachterstand. Anderzijds is wel duidelijk dat op basis van de door Bikudak gehanteerde systematiek in alle gevallen waarin sprake is van een premieachterstand, de deelnemer over deze essentiële informatie in het UPO 2009 niet duidelijk en niet begrijpelijk is geïnformeerd. Daarnaast merkt de AFM op dat Bikudak met haar zienswijze suggereert dat het (kennelijk) niet om een grote groep deelnemers gaat. Bikudak geeft daarbij echter niet aan om hoeveel deelnemers het in 2008 ging. In een brief van 27 januari 2011 aan de AFM geeft Bikudak wel het volgende aan: "Onvolledige pensioenopbouw door premieachterstanden komt in de praktijk voor".

Informatie in UPO 2009 over verzoek tot bijboeking

- 2.24 Een deelnemer voor wie de werkgever niet alle verschuldigde pensioenpremie heeft afgedragen, wordt door Bikudak in het UPO 2009 niet geïnformeerd over de mogelijkheid om een verzoek tot bijboeking in te dienen. De AFM is van oordeel dat Bikudak ook daarmee artikel 38 lid 1 jo. 48 lid 1 Pw heeft overtreden. Als Bikudak ervoor kiest om een systeem te hanteren waarbij een deelnemer bij een premieachterstand een verzoek moet indienen voordat de pensioenaanspraak ontstaat, ligt het op de weg van Bikudak om bij vermelding van de verworven pensioenaanspraken in het UPO, daar ook op duidelijke en begrijpelijke wijze aan te geven op welke wijze de deelnemer de gemiste pensioenaanspraak als gevolg van premieachterstand, alsnog kan verkrijgen. In de wetsgeschiedenis is de wetgever er zeer duidelijk over dat het de verantwoordelijkheid is van het pensioenfonds om de premie binnen te krijgen van de afdrachtplichtige. De AFM verwijst naar de passage uit de wetsgeschiedenis als weergegeven in noot 5. Als Bikudak op dit punt niettemin een hobbel opwerpt door een verzoek van de deelnemer te eisen, zal zij ten minste ook duidelijk en begrijpelijk moeten vermelden dat de pensioenaanspraak alsnog ontstaat door het indienen van een verzoek daartoe. In het UPO 2009 is van een dergelijke vermelding geen sprake. Bikudak verwijst de deelnemer in eerste instantie naar de werkgever ("U kunt het beste bij uw werkgever informeren, als u van mening bent dat er niet juist is afgedragen.") en wijst op de mogelijkheid van het maken van bezwaar bij Bikudak ("Kloppen de gegevens niet? Maak dan bezwaar. U dient dit te doen binnen drie maanden na de datum op uw pensioenoverzicht.") De mogelijkheid van bezwaar is weergegeven in artikel 24 van het pensioenreglement van Bikudak. Daarin is bepaald dat "een (gewezen) deelnemer, gepensioneerd of partner (...) zich te allen tijde [kan] richten tot de klachtencommissie als bedoeld in artikel 23 van de statuten met een klacht." De mogelijkheid om een verzoek tot bijschrijving in

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina

18 van 29

te dienen is echter elders geregeld, in artikel 25 lid 8 van het pensioenreglement. Daar is vermeld:

“De werknemer voor wie vanaf 1 januari 2007 buiten zijn schuld geen premie wordt afgedragen en voor wie als gevolg daarvan geen pensioenaanspraken worden geboekt, kan in principe aanspraak maken op bijboeking van de pensioenaanspraken. (...) Om in aanmerking te komen voor de (...) bedoelde bijboeking dient de werknemer een daartoe strekkende aanvraag bij het fonds in te dienen. De werknemer dient ten genoegen van het bestuur van het fonds aan te tonen, danwel doen aantonen:

- het bestaan van het dienstverband waaraan hij zijn aanspraken ontleent, en
- de omvang van zijn aanspraken jegens het fonds uit dit dienstverband.”

Van een duidelijke en begrijpelijke verwijzing in het UPO 2009 naar deze mogelijkheid in artikel 25 lid 8 om een aanvraag in te dienen is geen sprake.

- 2.25 Bikudak heeft in haar zienswijze aangegeven dat zij aan een deelnemer een omissiebericht stuurt als sprake is van wanbetaling door de werkgever. Bikudak verstuurt dit bericht als een premienota 100 dagen na het einde van de loonperiode niet is voldaan, en ook de premienota over de volgende loonperiode nog niet is betaald. De AFM merkt op dat het omissiebericht evenmin verwijst naar de mogelijkheid om een aanvraag in te dienen als bedoeld in artikel 25 lid 8 van het pensioenreglement. Het omissiebericht vermeldt dat uit de administratie van Bikudak blijkt dat de werkgever van de betrokken deelnemer over de betreffende loonperiode onvoldoende pensioenpremies (en/of andere cao-premies) heeft afgedragen. Daarna verwijst Bikudak de deelnemer, net als in het UPO, naar de werkgever: “Dit kan verschillende oorzaken hebben. Indien u vragen hebt, dan adviseren wij u contact op te nemen met uw werkgever.” Van een verwijzing naar de mogelijkheid om een aanvraag in te dienen is geen sprake. De tekst in het UPO en de tekst van de omissiebrief wekken de indruk dat Bikudak wel per 1 januari 2007 het systeem heeft ingevoerd dat een pensioenaanspraak bij achterstallige premiebetaling door een daartoe strekkend verzoek van de deelnemer alsnog kan ontstaan, maar dat zij het gebruik van die mogelijkheid zo weinig mogelijk heeft willen bevorderen. De tekst in het UPO en de tekst van de omissiebrief wekken de indruk dat Bikudak de achterstallige premiebetaling met name ziet als een kwestie tussen de werkgever en deelnemer. Als eerder aangegeven acht de wetgever het juist de verantwoordelijkheid van het pensioenfonds om het ertoe te leiden dat de verschuldigde pensioenpremie wordt geïnd. Van duidelijke en begrijpelijke informatieverstrekking in het UPO 2009 over de mogelijkheid om een aanvraag tot bijboeking in te dienen is in ieder geval geen sprake.
- 2.26 Opvallend is voorts de vermelding in de eerdergenoemde brief van Bikudak van 27 januari 2011 “Onvolledige pensioenopbouw door premieachterstanden komt in de praktijk voor” en “Tot nu toe is daar [de mogelijkheid tot bijboeking van aanspraken via een daartoe strekkend verzoek; toevoeging AFM] geen beroep op gedaan.” Dit is een aanwijzing dat ook in de praktijk de informatieverstrekking over de premieachterstand en de mogelijkheid om een verzoek in te dienen, als niet begrijpelijk en niet duidelijk werd ervaren.
- 2.27 Bikudak geeft ten slotte in haar zienswijze aan dat zij boeteoplegging niet opportuun acht, omdat zij heeft voldaan aan de aanbevelingen van de AFM, en het UPO 2010 informatie zal bevatten over de mogelijkheid

tot bijboeking. Bikudak wijst daarnaast op haar besluit om met terugwerkende kracht tot 1 januari 2007, in de gevallen waarin de verschuldigde pensioenpremie niet is betaald, de pensioenaanspraken alsnog bij te boeken. Daarnaast merkt zij op dat DNB, die toezicht houdt op de inhoud van het pensioenreglement, heeft geconstateerd dat Bikudak ten onrechte de aanvraag als voorwaarde stelde voor het laten ontstaan van de pensioenaanspraak, en dat DNB niet tot boeteoplegging is overgegaan. De AFM meent dat – anders dan Bikudak stelt – de genoemde factoren de opportuniteit van boeteoplegging niet aantasten. De boete ziet op de periode 2008, en de informatie daarover in het UPO 2009. In die periode hanteerde Bikudak enerzijds de eis van de aanvraag als voorwaarde voor het laten ontstaan van de pensioenaanspraak (bij achterstallige premiebetaling), en was anderzijds in het UPO op dit punt sprake van niet duidelijke en niet begrijpelijke informatieverstrekking. Noch over mogelijke achterstallige premiebetalingen door de werkgever noch over de mogelijkheid om de pensioenaanspraak alsnog te verkrijgen werd door Bikudak in het UPO in duidelijke en begrijpelijke bewoordingen gecommuniceerd. Het gegeven dat Bikudak na interventie door de AFM en DNB een andere koers is gaan varen doet er niet aan af dat ook vóór dat moment het zeer voor de hand liggend was en ook zeer eenvoudig uitvoerbaar was om de deelnemer duidelijke en begrijpelijke informatie te verstrekken over dit voor de deelnemer essentiële punt. De AFM acht het dan ook een ernstig gegeven dat Bikudak dit heeft nagelaten. De AFM ziet toe op duidelijke en begrijpelijke informatieverstrekking in UPO's, en DNB op de vraag of een pensioenfonds de eis kan hanteren dat in het geval van onbetaalde pensioenpremie, de deelnemer een verzoek moet indienen om de pensioenaanspraak te laten ontstaan. Dat DNB in dat kader geen aanleiding heeft gezien om Bikudak (eveneens) een boete op te leggen, maakt niet dat de boete van de AFM – die ziet op niet duidelijke en niet begrijpelijke informatieverstrekking – niet opportuun zou zijn.

Conclusie

- 2.28 De AFM concludeert dat Bikudak artikel 38 lid 1 jo. 48 lid 1 Pw heeft overtreden door de individuele deelnemer in het UPO 2009 in vijf onderzochte dossiers niet op een duidelijke en begrijpelijke wijze te informeren over de verworven pensioenaanspraken. De deelnemers zijn niet duidelijk en begrijpelijk geïnformeerd of en in welke mate er sprake was van een verminderde opbouw van pensioenaanspraken als gevolg van achterstallige premiebetaling door de werkgever. Voorts zijn de deelnemers in het UPO 2009 niet duidelijk en begrijpelijk geïnformeerd over de mogelijkheid om een verzoek tot bijboeking in te dienen. De zienswijze van Bikudak als hiervoor weergegeven leidt er niet toe dat de AFM tot een ander oordeel komt.

3. Besluit

Besluit tot boeteoplegging

- 3.1 De AFM heeft op basis van de hiervoor opgenomen overwegingen besloten om aan Bikudak een bestuurlijke boete op te leggen. Bikudak heeft in het UPO 2009 in vijf onderzochte dossiers de deelnemer niet op een duidelijke en begrijpelijke wijze geïnformeerd over de verworven pensioenaanspraken. De deelnemers zijn niet duidelijk en begrijpelijk geïnformeerd of en in welke mate er sprake was van een

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina 20 van 29

verminderde opbouw van pensioenaanspraken als gevolg van achterstallige premiebetaling door de werkgever. Voorts zijn de deelnemers in het UPO 2009 niet duidelijk en begrijpelijk geïnformeerd over de mogelijkheid om een verzoek tot bijboeking in te dienen.⁶ Dit is een overtreding van artikel 38 lid 1 jo. 48 lid 1 Pw.

Hoogte van de boete

- 3.2 Op 1 augustus 2009 zijn de Wet wijziging boetestelsel financiële sector (Boetewet) en het Besluit boetes financiële sector (Boetebesluit) in werking getreden. Op grond van artikel XII Boetewet blijft ter zake van overtredingen die hebben plaatsgevonden of zijn begonnen vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Boetewet het recht van toepassing zoals dat gold voor dat tijdstip. Bikudak heeft in september 2009 UPO's toegezonden die in ieder geval op het punt van de opgave van de verworven pensioenaanspraken niet duidelijk en begrijpelijk zijn, en zodoende artikel 38 lid 1 jo. 48 lid 1 Pw overtreden. Gezien het moment van overtreding dat na 1 augustus 2009 is gelegen, zijn de Boetewet en het Boetebesluit van toepassing.
- 3.3 Voor deze overtreding geldt op grond van artikel 179 Pw jo. artikelen 48 en 51a Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling (het Uitvoeringsbesluit) een basisbedrag van € 500.000,-. De AFM verhoogt of verlaagt het basisbedrag met ten hoogste 50 procent indien de ernst of duur van de overtreding een dergelijke verlaging of verhoging rechtvaardigt.⁷ De AFM verhoogt of verlaagt daarnaast het basisbedrag met ten hoogste 50 procent indien de mate van verwijtbaarheid van de overtreder een dergelijke verlaging of verhoging rechtvaardigt.⁸ De AFM houdt bij het vaststellen van de bestuurlijke boete ook rekening met de draagkracht van de overtreder.⁹ Het boetebedrag dat resulteert na eventuele matiging in verband met de draagkracht van de overtreder, kan door de AFM met maximaal 75% worden verlaagd in verband met schade voor derden.

Zienswijze Bikudak

- 3.4 Bikudak heeft in het kader van haar zienswijze het volgende naar voren gebracht over matiging van een op te leggen boete.
- 3.5 *Duur en ernst* – Bikudak meent dat een op te leggen boete moet worden gematigd wegens verminderde ernst, omdat alleen de opgave van de verworven pensioenaanspraken in de UPO's over de jaren 2008 en 2009 niet duidelijk en begrijpelijk zijn. De duur van de overtreding is zodoende beperkt. Ook is de ernst van de overtreding volgens Bikudak beperkt, omdat zij geen onjuiste informatie heeft verstrekt. De opgave was in overeenstemming met een reglementsbepaling die DNB in ieder geval ten tijde van het verstrekken van de UPO's niet strijdig met de Pensioenwet heeft bevonden. Voor zover de informatie onvolledig was, is verdedigbaar dat de keuze op "niet teveel informatie" is gevallen juist om de wel gegeven informatie

⁶ De AFM heeft de bevoegdheid om een boete op te leggen op grond van artikel 176 Pw.

⁷ Artikel 48 lid 2 Uitvoeringsbesluit.

⁸ Artikel 48 lid 3 Uitvoeringsbesluit.

⁹ Artikel 50 lid 1 Uitvoeringsbesluit.

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina

21 van 29

begrijpelijk te houden. Daarnaast is de informatie op een andere manier verstrekt, niet in het UPO maar in een omissiebericht. Voor zover een deelnemer nadeel heeft geleden is dat met terugwerkende kracht gecorrigeerd.

- 3.6 *Verwijtbaarheid* – De norm om de informatie “duidelijk en begrijpelijk” te verstrekken is een relatief nieuwe en zeer open norm. Daarbij komt dat teveel informatie verstrekken afdoet aan de duidelijkheid. Bikudak meent dat het verstrekken van onjuiste informatie, zoals de niet bij Bikudak bekende reden voor een lagere diensttijdfactor, al helemaal geen optie is.
- 3.7 *Draagkracht/schade voor derden* – Bij Bikudak zijn [REDACTED] personen aangesloten, waarvan per ultimo 2010 [REDACTED] actief deelnemer. Volgens de laatste schattingen bedraagt de dekkingsgraad van Bikudak per ultimo 2010 [REDACTED]%. Als Bikudak een boete van € 500.000,- moet betalen daalt de dekkingsgraad naar het minimale percentage dat vereist is in het herstelplan dat Bikudak heeft moeten opstellen. Een kleine neerwaartse wijziging in de financiële positie kan er dan toe leiden dat Bikudak onder het niveau van het herstelplan terecht komt en mogelijk moet korten in de pensioenaanspraak. Een opgelegde boete zal in ieder geval het herstel voor de toekomst en de mogelijkheid om toeslagen te verlenen belemmeren. Deelnemers zullen hoe dan ook op individueel niveau schade leiden als de AFM een boete – van welke hoogte dan ook – oplegt.

Vaststelling door AFM van boetehoogte

- 3.8 Met betrekking tot de duur en ernst van de overtreding merkt de AFM het volgende op. De AFM meent dat zonder meer gesteld kan worden dat sprake is van een ernstige overtreding. Als Bikudak besluit om bij een premieachterstand, de pensioenaanspraak alleen te laten ontstaan op verzoek van de deelnemer, dan is evident dat zij in het kader van de vermelding van de verworven pensioenaanspraken in het UPO, ook op duidelijke en begrijpelijke wijze melding moet maken van de premieachterstand, en de gevolgen daarvoor voor de pensioenaanspraken. Dit geldt op gelijke wijze voor de informatie dat de premieaanspraak alsnog ontstaat door het indienen van een verzoek. Een en ander is temeer evident, nu in de wetsgeschiedenis duidelijke indicaties zijn opgenomen dat een niet-betalende werkgever primair het probleem is van het collectief: het pensioenfonds. De aanspraak van de deelnemer is een aanspraak jegens het collectief, het pensioenfonds. Een pensioenfonds mag een aanspraak van een deelnemer dan ook niet afhankelijk maken van de vraag of de werkgever de premie heeft voldaan. Nu het systeem dat Bikudak hanteert afwijkt van deze basisgedachte, lag het zeer voor de hand dat zij ten minste de deelnemers in duidelijke en begrijpelijke bewoordingen zou informeren over onbetaalde pensioenpremie en over de mogelijkheid om alsnog een aanspraak te verkrijgen. Nu Bikudak dit heeft nagelaten, en in plaats daarvan de deelnemer naar de werkgever verwijst, is in de aard van de overtreding geen aanleiding te vinden om over te gaan tot matiging van de boete wegens verminderde ernst. Wel kan worden geconstateerd dat de aan het boetevoorstel ten grondslag gelegde overtreding ziet op één onderdeel van de UPO, de verworven pensioenaanspraken. De AFM heeft aan de boete geen andere overtredingen ten aanzien van de UPO ten grondslag gelegd. In die omstandigheid ziet de AFM aanleiding tot matiging van de boete met 25%. De AFM volgt Bikudak niet ten aanzien van de duur van de overtreding. UPO's moeten jaarlijks worden verstrekt. Wanneer in een UPO niet duidelijke en begrijpelijke informatie is opgenomen duurt het in principe een jaar totdat de deelnemer (pas) in het volgende UPO op juiste wijze over zijn situatie wordt geïnformeerd (tenzij de

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina

22 van 29

pensioenuitvoerder tussentijds een gecorrigeerd UPO toestuurt). Gezien de lange termijn die er tussen opeenvolgende UPO's ligt, waarin de deelnemers niet duidelijk en niet begrijpelijk zijn geïnformeerd, kan van een beperkte duur van de overtreding niet gesproken worden.

- 3.9 Deze stap leidt tot een matiging van het basisbedrag met € 125.000 tot € 375.000,-. In de stelling van Bikudak dat zij geen onjuiste informatie heeft verstrekt – zoals zij in haar zienswijze aangeeft – vindt de AFM geen grond gelegen voor verminderde verwijtbaarheid. De juistheid of onjuistheid van de verstrekte informatie is van beperkt belang op het moment dat de betreffende informatie niet duidelijk en begrijpelijk wordt weergegeven. Daarnaast lijkt het standpunt van Bikudak dat zij geen onjuiste informatie heeft verstrekt niet te stroken met haar zienswijze als verwoord in paragraaf 2.5, waar zij stelt dat zij feitelijk niet in staat is om juiste informatie op te nemen over de oorzaak van de lagere diensttijdfactor omdat haar de juiste informatie daarover ‘in het algemeen niet, althans niet altijd en niet tijdig, bekend is’.
- 3.10 Dat Bikudak naar zij aangeeft ervoor heeft gekozen om niet teveel informatie te verstrekken om zo de wel gegeven informatie begrijpelijk te houden, gaat voorbij aan de vaststelling van de AFM dat de informatie over verworven pensioenaanspraken juist niet duidelijk en niet begrijpelijk was. Ook de verwijzing door Bikudak naar het omissiebericht kan in het kader van de beoordeling van de ernst van de overtreding niet baten, nu het omissiebericht evenmin specifieke informatie bevatte over onbetaalde pensioenpremie of over de mogelijkheid om alsnog een aanspraak te verkrijgen.
- 3.11 Evenmin speelt de verwijzing door Bikudak naar het toekennen met terugwerkende kracht van pensioenaanspraken over niet betaalde pensioenpremie, naar het oordeel van de AFM een rol in het kader van de ernst van de overtreding. Die situatie is pas ontstaan na interventie door de AFM en DNB. Daarnaast doet een en ander niet af aan het gegeven dat Bikudak, in de periode dat zij nog wel de eis stelde dat bij onbetaalde premie een verzoek van de deelnemer noodzakelijk was voor het ontstaan van een pensioenaanspraak, heeft nagelaten om de deelnemer in het UPO op duidelijke en begrijpelijke wijze te informeren. Dit, terwijl het gezien de door Bikudak gehanteerde systematiek zeer voor de hand lag dat zij daarover op duidelijke en begrijpelijke wijze zou informeren.
- 3.12 De AFM ziet geen aanleiding tot matiging van de boete wegens verminderde verwijtbaarheid. Bikudak stelt in haar zienswijze dat DNB in 2007 geen opmerkingen heeft geplaatst bij de introductie door Bikudak van het systeem, waarbij de aanspraak pas ontstaat na het doen van een verzoek daartoe. De AFM acht dit niet relevant voor de verwijtbaarheid aan Bikudak van de hier aan de orde zijnde overtreding. Die overtreding ziet immers – juist uitgaande van de betreffende systematiek – op de niet duidelijke en niet begrijpelijke informatieverstrekking destijds. Dat, naar Bikudak stelt, de verplichting om bepaalde informatie duidelijk en begrijpelijk te verstrekken een relatief nieuwe en zeer open norm zou zijn, betwist de AFM. De betreffende verplichting is per 1 januari 2007 in werking getreden. Bij het opstellen van het UPO in 2009 was de regeling dus bijna 2 jaar van kracht. Het eerste wetsvoorstel waarin de betreffende verplichting was neergelegd dateert van eind 2005, zodat Bikudak ruim de tijd heeft gehad om zich op de implementatie van de betreffende verplichting voor te bereiden. Daarnaast geldt dat het belang van duidelijke en begrijpelijke informatieverstrekking voor Bikudak vanzelfsprekend moet zijn geweest. Juist gezien de systematiek die zij hanteerde was het voor deelnemers van direct financieel belang dat zij op duidelijke en begrijpelijke wijze

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina

23 van 29

werden geïnformeerd over een premieachterstand, en werden gewezen op de mogelijkheid om een verzoek tot bijboeking in te dienen. Dit, nog afgezien van het gegeven dat die verantwoordelijkheid volgens de wetgever niet bij de deelnemer behoort te liggen. Dat Bikudak heeft nagelaten de deelnemers in het UPO 2009 op duidelijke en begrijpelijke wijze op dit punt te informeren is volgens de AFM zeer verwijtbaar. Ook het gegeven dat het voor Bikudak zeer eenvoudig was om de deelnemers op duidelijke en begrijpelijke wijze te informeren (door afzonderlijke factoren te hanteren voor enerzijds de diensttijd en anderzijds de premieafdracht, en door een directe verwijzing op te nemen naar de mogelijkheid tot bijboeking) draagt bij aan de verwijtbaarheid van de overtreding.

- 3.13 Ook in het kader van de verwijtbaarheid stelt Bikudak dat zij er bezwaarlijk toe kon overgaan om onjuiste informatie te verstrekken. De AFM verwijst naar hetgeen op dit punt is gesteld in de paragraaf 2.19. De stelling kan op dezelfde gronden niet leiden tot verminderde verwijtbaarheid.
- 3.14 Bij de vaststelling van de hoogte van de boete houdt de AFM rekening met de draagkracht van Bikudak. Op basis van de informatie die Bikudak aan de AFM heeft verstrekt in de “Vragenlijst vennootschappen ten behoeve van de bepaling van de draagkracht” stelt de AFM vast dat het balanstotaal van Bikudak in 2010 € [redacted] bedroeg. Gelet op het balanstotaal van Bikudak ziet de AFM op grond van artikel 50 lid 1 Uitvoeringsbesluit aanleiding tot verdere matiging van de boete met 95%, tot een bedrag van € 18.750,-.
- 3.15 In haar zienswijze en in de draagkrachtinformatie heeft Bikudak aangegeven dat de dekkingsgraad per eind 2010 [redacted] % bedroeg, terwijl de wettelijk vereiste korte termijn dekkingsgraad [redacted] % is (korte termijn houdt in binnen drie jaar). Het dekkingstekort voor de korte termijn bedraagt naar Bikudak aangeeft € [redacted]. Bikudak heeft een herstelplan opgesteld om dit tekort in te lopen. Op grond van artikel 51 houdt de toezichthouder bij het vaststellen van een bestuurlijke boete voor pensioenuitvoerders rekening met schade voor derden. Op deze grond kan de toezichthouder de boete verlagen met maximaal 75%. De AFM ziet in de omstandigheid van de genoemde onderdekking aanleiding om de eventuele schade voor deelnemers zoveel mogelijk te beperken, door matiging van de boete met 75% tot € 4.687,-.
- 3.16 De op grond van vorenstaande overwegingen gematigde boete voor overtreding van artikel 38 lid 1 jo. 48 lid 1 Pw bedraagt € 4.687,-. In haar zienswijze stelt Bikudak dat de deelnemers hoe dan ook op individueel niveau schade zullen leiden als de AFM een boete – van welke hoogte dan ook – oplegt. Dat een boete van € 4.687,- afgezet tegen een korte termijn dekkingstekort per eind 2010 van € [redacted] daadwerkelijk een rol speelt bij de afweging of over zou moeten worden gegaan tot eventuele maatregelen als het niet (langer) verlenen van toeslagen of het korten van pensioenaanspraken, acht de AFM niet realistisch.
- 3.17 Bikudak moet het bedrag binnen zes weken overmaken op bankrekening [redacted] ([redacted] ten name van AFM te Amsterdam, onder vermelding van factuurnummer [redacted]. Bikudak ontvangt geen afzonderlijke factuur voor dit bedrag.

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ- [REDACTED]

Pagina 24 van 29

- 3.18 De boete moet worden betaald binnen zes weken na de datum van dit besluit.¹⁰ Als Bikudak bezwaar maakt tegen dit besluit wordt de verplichting om de boete te betalen geschorst totdat op het bezwaar is beslist. Die verplichting wordt ook geschorst als Bikudak na de bezwaarprocedure in beroep gaat, totdat op het beroep is beslist. Over de periode dat de verplichting om de boete te betalen is geschorst, moet Bikudak wel wettelijke rente betalen.¹¹

Besluit tot openbaarmaking van de boete

- 3.19 Op grond van artikel 188 Pw kan de AFM met het oog op de bescherming van de belangen van de pensioen- of aanspraakgerechtigden de volgende informatie ter openbare kennis brengen:

- het feit ter zake waarvan de bestuurlijke boete is opgelegd;
- het overtreden voorschrift;
- het feit dat de bestuurlijke boete is opgelegd;
- de naam, het adres en de vestigingsplaats van de overtreder aan wie de bestuurlijke boete is opgelegd;
- en indien nodig, de overwegingen die tot die kennisgeving hebben geleid.

- 3.20 In het hierna volgende wordt de zienswijze van Bikudak over het publicatievoornemen van de AFM weergegeven. Daarna volgt de afweging van de AFM met betrekking tot de publicatie van het boetebesluit, waarbij de zienswijze van Bikudak wordt betrokken.

Zienswijze Bikudak over publicatie

- 3.21 Bikudak stelt dat publicatie op grond van artikel 188 Pw alleen is toegestaan “met het oog op de bescherming van de belangen van de pensioen- of aanspraakgerechtigden”. Bikudak verwijst naar het in de wetsgeschiedenis weergegeven doel daarvan: “aanspraak- en pensioengerechtigden in de gelegenheid te stellen om zelf actief te reageren naar hun pensioenuitvoerder indien die handelt in strijd met bepalingen uit dit wetsvoorstel”. Bikudak meent dat aanspraak- en pensioengerechtigden al in de gelegenheid zijn om te reageren naar hun pensioenuitvoerder, omdat zij door Bikudak worden geïnformeerd over de reglementswijziging die leidt tot bijboeking van premieaanspraken bij ontbrekende premiebetaling met terugwerkende kracht tot 1 januari 2007 (zodra sprake is van het ‘definitief oninbaar’ zijn van de verschuldigde premie). Daarnaast stelt Bikudak dat de toelichting bij het UPO 2010 (over 2009) al de door de AFM gewenste informatie over de mogelijkheid tot bijboeking bevat. Ook stelt Bikudak dat slechts een zeer kleine groep deelnemers is getroffen door de aanvankelijke systematiek waarin een verzoek van de deelnemer vereist was voor het ontstaan van de pensioenaanspraak. Publicatie zou volgens Bikudak slechts onrust veroorzaken bij de pensioen- en aanspraakgerechtigden, hetgeen gezien de aanpassing van het pensioenreglement niet nodig is.

¹⁰ Dit volgt uit artikel 4:87, lid 1 en de artikelen 3:40 en 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

¹¹ Zie artikel 184 Pw.

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina 25 van 29

- 3.22 Bikudak geeft aan dat de AFM niet verplicht is tot publicatie, en daarom een belangenafweging moet maken waarbij de nadelige gevolgen voor Bikudak niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met de publicatie te dienen doelen. Bikudak stelt dat zij reputatieschade zou leiden, terwijl zij volledig heeft meegewerkt om aan de bezwaren van de AFM te voldoen, en zij haar deelnemers – als ook het omissiebericht in aanmerking wordt genomen – volledig heeft geïnformeerd. Publicatie is volgens Bikudak alleen zinvol als de instelling zelf weigerachtig is om de pensioen- en aanspraakgerechtigden alsnog te informeren. Verminderd vertrouwen noodzaakt tot communicatiekosten voor een fonds dat toch al in zwaar weer verkeert, terwijl extra communicatie ertoe kan leiden dat de pensioen- en aanspraakgerechtigden door de bomen het bos niet meer zien. Voorts zijn pensioen- en aanspraakgerechtigden niet vrij om te kiezen voor een andere pensioenuitvoerder, zodat publicatie geen waarschuwend effect heeft op potentiële klanten. Een eventueel signaal over de norm “begrijpelijk en duidelijk” kan ook worden gegeven door een anonieme publicatie.

Afweging AFM met betrekking tot publicatie

- 3.23 De wetsgeschiedenis bij de Pensioenwet geeft meer doelen aan voor publicatie dan Bikudak in haar zienswijze noemt. Naast het doel dat publicatie aanspraak- en pensioengerechtigden in de gelegenheid stelt om zelf actief te reageren naar hun pensioenuitvoerder indien die handelt in strijd met bepalingen uit de Pensioenwet, is in de wetsgeschiedenis ook het volgende aangegeven: “Door het publiceren van genomen toezichtmaatregelen, wordt de pensioenuitvoerders en de pensioen- en aanspraakgerechtigden duidelijk dat er scherp toezicht wordt gehouden op de uitvoering van pensioenovereenkomsten. Hier kan een preventieve werking van uitgaan.”¹²
- 3.24 De AFM meent dat de belangen van publicatie in dit geval opwegen tegen de door Bikudak genoemde belangen. Anders dan Bikudak stelt is aan het eerste doel, dat aanspraak- en pensioengerechtigden al in de gelegenheid zijn om te reageren naar hun pensioenuitvoerder, niet reeds voldaan wanneer Bikudak hen informeert over de reglementswijziging die leidt tot bijboeking van premieaanspraken (bij ontbrekende premiebetaling) met terugwerkende kracht tot 1 januari 2007. De opgelegde boete ziet immers op het gegeven dat informatieverstrekking door Bikudak in het UPO op niet duidelijke en niet begrijpelijke wijze heeft plaatsgevonden, op een wezenlijk punt dat voor deelnemers van direct financieel belang kan zijn. Dát is het gegeven waar de deelnemers Bikudak op moeten kunnen aanspreken. Ook voor informatieverstrekking in de toekomst is het van belang dat deelnemers alert zijn, doordat zij zijn geïnformeerd over hetgeen zich op het punt van de informatieverstrekking in het recente verleden heeft voorgedaan. Daarnaast is publicatie juist in lijn met het andere door de wetgever genoemde doel, namelijk om kenbaar te maken aan andere pensioenuitvoerders en pensioen- en aanspraakgerechtigden dat de AFM scherp toezicht houdt op de duidelijke en begrijpelijke informatieverstrekking in het UPO, en in dit geval op informatieverstrekking die verband houdt met de verworven pensioenaanspraken. Andere pensioenfondsen kunnen bij publicatie nagaan of zij een soortgelijke systematiek hanteren, en beoordelen of hun informatieverstrekking op dit punt voldoende duidelijk en begrijpelijk is.

¹² *Kamerstukken II*, 2005–2006, 30 413, nr. 3, p. 134.

Datum 27 december 2011

Ons kenmerk JZ-

Pagina 26 van 29

- 3.25 De zienswijze van Bikudak dat slechts een zeer kleine groep deelnemers is getroffen door de aanvankelijke systematiek (waarin een verzoek van de deelnemer vereist was voor het ontstaan van de pensioenaanspraak) is door Bikudak ook aangevoerd in haar zienswijze over het boetevoornemen (zie paragraaf 2.10 en de reactie daarop in paragraaf 2.23). Bikudak geeft in haar zienswijze niet aan hoeveel deelnemers zijn getroffen, maar geeft in de eerdergenoemde brief van 27 januari 2011 wel het volgende aan: “Onvolledige pensioenopbouw door premieachterstanden komt in de praktijk voor”.
- 3.26 Bikudak geeft aan dat publicatie slechts onrust zou veroorzaken bij de pensioen- en aanspraakgerechtigden, en dat dit gezien de aanpassing van het pensioenreglement niet nodig is. Ook meent Bikudak dat verminderd vertrouwen noodzaakt tot communicatiekosten voor een fonds dat toch al in zwaar weer verkeert, terwijl extra communicatie ertoe kan leiden dat de pensioen- en aanspraakgerechtigden door de bomen het bos niet meer zien. Als hiervoor aangegeven ziet de communicatie van Bikudak op de wijziging van het pensioenreglement, terwijl het van belang is dat deelnemers worden geïnformeerd over het gegeven dat niet duidelijke en niet begrijpelijke informatieverstrekking heeft plaatsgevonden in het UPO. De AFM ziet niet in waarom Bikudak – in het geval van vragen van deelnemers naar aanleiding van de publicatie – niet in staat zou zijn om hier op efficiënte wijze met de deelnemers over te communiceren. Dat die communicatie zou leiden tot onevenredige kosten valt evenmin in te zien.
- 3.27 De zienswijze van Bikudak dat publicatie geen waarschuwend effect kan hebben op potentiële ‘klanten’ omdat pensioen- en aanspraakgerechtigden niet vrij zijn om te kiezen voor een andere pensioenuitvoerder, is door wetgever onderkend. Om die reden heeft de wetgever de toezichtsmaatregel van een openbare waarschuwing in het geval van een pensioenuitvoerder niet zinvol geacht.¹³ De andere hiervoor in de paragrafen 3.23 en 3.24 genoemde doelen acht de wetgever wel degelijk aanwezig, ook in de situatie dat pensioen- en aanspraakgerechtigden niet vrij zijn om te kiezen voor een andere pensioenuitvoerder.
- 3.28 In de vorige alinea is gerefereerd aan het gegeven dat pensioen- en aanspraakgerechtigden niet vrij zijn om te kiezen voor een andere pensioenuitvoerder (Bikudak is een verplicht bedrijfstakpensioenfonds). In dat kader merkt de AFM op dat de verwijzing door Bikudak in haar zienswijze naar mogelijke reputatieschade, in een ander kader moet worden gezien dan commerciële instellingen die reputatieschade kunnen ondervinden. Publicatie zal er niet toe kunnen leiden dat Bikudak daadwerkelijk deelnemers zal verliezen. Overigens benadrukt dit gegeven ook het belang dat Bikudak aan deelnemers duidelijke en begrijpelijke informatie verstrekt (deelnemers kunnen er immers niet voor kiezen om te vertrekken). Daarnaast benadrukt dit gegeven het belang dat de deelnemers op de hoogte worden gesteld van de motivering van de AFM, zodat zij met Bikudak van gedachte kunnen wisselen over het belang van duidelijke en begrijpelijke informatieverstrekking.
- 3.29 Ten slotte suggereert Bikudak dat een anonieme publicatie meer voor de hand ligt. De AFM verwijst in dat kader naar een uitspraak van de voorzieningenrechter van de Rechtbank Rotterdam, waarin is overwogen dat het wettelijk publicatieregime van de Wft niet voorziet in de anonimisering van een besluit.¹⁴ Hoewel

¹³ *Kamerstukken II*, 2005–2006, 30 413, nr. 3, p. 135.

¹⁴ V.zr. Rechtbank Rotterdam 16 december 2010, *LJN* BP0011; *JOR* 2011/83; *RF* 2011/27.

het publicatieregime van de Pw geen verplichting tot publicatie kent zoals de Wft, is ook in de Pw aangegeven dat bij publicatie de naam, het adres en de vestigingsplaats van de overtreder aan wie de bestuurlijke boete is opgelegd kunnen worden openbaar gemaakt. Daarbij geldt dat wanneer er anoniem wordt gepubliceerd, het voor de deelnemers van Bikudak niet traceerbaar is dat het hen betreft, en een deel van de doelstelling van publicatie daarmee verloren gaat. Ook aan de andere doelstelling, het kenbaar maken aan andere pensioenuitvoerders en pensioen- en aanspraakgerechtigden dat de AFM scherp toezicht houdt op de duidelijke en begrijpelijke informatieverstrekking in het UPO, wordt bij anonieme publicatie niet op gelijke wijze bijgedragen, nu anonieme informatie over een boete die is opgelegd aan een pensioenuitvoerder in minder mate de aandacht heeft, door het abstracte karakter van de berichtgeving. Daarnaast leidt een anonieme publicatie door het abstractere karakter tot een verwijt aan pensioenfondsen in het algemeen. Het is immers niet duidelijk welk pensioenfonds het betreft. Het zal kunnen leiden tot de noodzaak bij pensioenfondsen die juist uitgaan van het beginsel “geen premie, wel aanspraak”, en die de informatie in het UPO wel duidelijk en begrijpelijk verstrekken, om met de deelnemers te communiceren dat dit hen niet betreft. Ook het belang van andere pensioenfondsen die een andere keuze hebben gemaakt dan Bikudak, leidt er derhalve toe dat anonieme publicatie geen passend alternatief is.

- 3.30 Op basis van de overwegingen als hiervoor weergegeven kunnen de door Bikudak in haar zienswijze genoemde belangen volgens de AFM niet opwegen tegen de door de wetgever aangegeven belangen van publicatie. De AFM publiceert de volledige tekst van het boetebesluit (met uitzondering van vertrouwelijke informatie) op haar website, onder begeleiding van een persbericht met de kern van het boetebesluit. Ook wordt een bericht over de boete opgenomen in de periodieke AFM-nieuwsbrief. De AFM kan daarnaast het besluit publiceren door middel van een advertentie in één of meer landelijke dagbladen.
- 3.31 De volledige tekst van het besluit dat op de website van de AFM openbaar zal worden gemaakt, geschoond van vertrouwelijke informatie, is bij dit besluit gevoegd ([bijlage 3](#)). Mocht u van mening zijn dat er desondanks vertrouwelijke tekst in staat die geschoond zou moeten worden, dan verneemt de AFM dat graag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 3 werkdagen na bekendmaking van dit besluit.
- 3.32 De volgende basistekst wordt in het te publiceren persbericht en/of de advertentie opgenomen:

“AFM legt bestuurlijke boete op aan pensioenfonds Bikudak voor niet duidelijke en begrijpelijke informatieverstrekking

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft op 27 december 2011 een bestuurlijke boete van € 4.687,- opgelegd aan Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bitumineuze en Kunststof Dakbedekkingbedrijven (Bikudak).

Deze boete is opgelegd omdat Bikudak in het uniform pensioenoverzicht over het jaar 2008 (UPO 2009) aan deelnemers niet duidelijke en niet begrijpelijke informatie heeft verstrekt over de verworven pensioenaanspraken. De AFM heeft vijf UPO's 2009 onderzocht.

Datum	27 december 2011
Ons kenmerk	JZ- [REDACTED]
Pagina	28 van 29

Het pensioenreglement van Bikudak bevatte het voorschrift dat pensioenaanspraken alleen ontstonden als daarvoor de verschuldigde premie door de werkgever was voldaan. In het UPO 2009 combineerde Bikudak informatie over een betaalachterstand van de werkgever in één factor met informatie over de omvang van het dienstverband van de werknemer (voltijds, deeltijd, onbetaald verlof). Door het combineren van deze beide soorten informatie tot één factor, werd het UPO op dit punt in verschillende gevallen niet begrijpelijk en niet duidelijk.

Volgens het pensioenreglement van Bikudak kon een werknemer een verzoek tot bijboeking van de pensioenaanspraken bij Bikudak indienen, als buiten zijn schuld geen premie was afgedragen. Daartoe moest de werknemer 'ten genoegen van' het bestuur van Bikudak het bestaan van het dienstverband aantonen, en de omvang van zijn aanspraken uit dit dienstverband. Omdat in het UPO 2009 of in de toelichting daarop, niet op deze mogelijkheid werd gewezen, was het UPO 2009 ook op dat punt niet duidelijk en niet begrijpelijk. Voor de werknemer was de mogelijkheid om een verzoek in te dienen van groot belang, om ervoor te zorgen dat zijn pensioenaanspraak niet werd aangetast.

Hiermee heeft Bikudak artikel 38, lid 1 jo. 48, lid 1 van de Pensioenwet overtreden. Deze wet verplicht pensioenuitvoerders om jaarlijks een UPO te verstrekken, en om daarin duidelijke en begrijpelijke bewoordingen te gebruiken.

In de toelichting op de Pensioenwet is aangegeven dat een pensioenfonds een recht op pensioen niet afhankelijk mag maken van de vraag of de premie is voldaan. Omdat Bikudak het recht op pensioen bij niet-betaalde pensioenpremie afhankelijk maakte van een verzoek tot bijboeking door de werknemer, was van buitengewoon belang dat Bikudak in het kader van de verworven pensioenaanspraken ook duidelijke en begrijpelijke informatie verstrekke over niet-betaalde pensioenpremie en over de mogelijkheid van een verzoek tot bijboeking.

De regel dat bij niet-betaalde pensioenpremie, de werknemer zelf een verzoek tot bijboeking moet doen, heeft Bikudak met terugwerkende kracht tot 1 januari 2007 laten vervallen. Bijboeking van de aanspraak vindt nu plaats zodra sprake is van het definitief oninbaar zijn van de verschuldigde premie.

Het basisbedrag voor een boete voor de geconstateerde overtreding is € 500.000,-. De AFM heeft dit bedrag gematigd op grond van de omvang van de onderneming en de ernst van de overtreding. Bovendien heeft de AFM het boetebedrag gematigd om schade voor deelnemers door de boete te beperken.

Het besluit van de AFM kan door belanghebbende(n) ter toetsing aan de rechter worden voorgelegd.

Het volledige besluit is te vinden op www.afm.nl <<http://www.afm.nl>>. Bij vragen of klachten kunt u contact opnemen met het Meldpunt Financiële Markten van de AFM: 0900-5400 540 (0,05 euro per minuut).

De AFM bevordert eerlijke en transparante financiële markten. Wij zijn de onafhankelijke gedragstoezichthouder op de markten van sparen, lenen, beleggen en verzekeren. De AFM bevordert zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten en ziet toe op een eerlijke en efficiënte werking van kapitaalmarkten. Ons

Datum	27 december 2011
Ons kenmerk	JZ- [REDACTED]
Pagina	29 van 29

streven is het vertrouwen van consumenten en bedrijven in de financiële markten te versterken, ook internationaal. Op deze manier draagt de AFM bij aan de welvaart en de economische reputatie van Nederland.”

Let op: De AFM kan, al naargelang de omstandigheden op het moment van publicatie, bovengenoemde publicatietekst wijzigen of aanvullen.

Publicatie vindt niet eerder plaats dan nadat vijf werkdagen zijn verstreken na de dag waarop het besluit tot boeteoplegging aan Bikudak bekend is gemaakt. De publicatie wordt opgeschort als Bikudak verzoekt om een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 Awb. Publicatie wordt dan in elk geval geschorst, totdat de voorzieningenrechter een uitspraak heeft gedaan.

Als Bikudak om een voorlopige voorziening vraagt, verzoekt de AFM dit per e-mail ([REDACTED]@afm.nl) aan haar door te geven. Als Bikudak hier niet toe overgaat zal de AFM de boete openbaar maken zoals hiervoor genoemd. Ook vraagt de AFM Bikudak het verzoek om voorlopige voorziening per fax toe te sturen (faxnummer 020 - [REDACTED]).

4. Hoe kunt u bezwaar maken?

Iedere belanghebbende kan tegen deze beschikking bezwaar maken door binnen zes weken na bekendmaking daarvan een bezwaarschrift in te dienen bij de AFM, t.a.v. Juridische Zaken, Postbus 11723, 1001 GS, Amsterdam. Een bezwaarschrift kan ook per fax (faxnummer 020-797 3835), per e-mail (e-mailadres bezwarenbox@afm.nl) of met het bezwaarformulier op de website van de AFM (www.afm.nl/bezwaar) worden ingediend. Aan deze elektronische verzending stelt de AFM nadere eisen die op haar website worden toegelicht. Een van die eisen is dat een bezwaarschrift niet aan andere AFM faxnummers of AFM e-mailadressen dan de hier genoemde kan worden gestuurd. De AFM neemt het bezwaarschrift alleen inhoudelijk in behandeling als aan deze eisen is voldaan.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

[was getekend]

[REDACTED]

Assistent Boetefunctionaris

[was getekend]

[REDACTED]

Plaatsvervangend Boetefunctionaris